

KURJER WIECZORNY

Dolar w Warszawie
5.185

CENA OGŁOSZEN:
1-sza str. i w tekście 7 groszy, za wiersz milimetrowy jednoszp. (str. 10-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2279-2280-2281-2282-2283-2284-2285-2286-2287-2288-2289-2290-2291-2292-2293-2294-2295-2296-2297-2298-2299-2300-2301-2302-2303-2304-2305-2306-2307-2308-2309-2310-2311-2312-2313-2314-2315-2316-2317-2318-2319-2320-2321-2322-2323-2324-2325-2326-2327-2328-2329-2330-2331-2332-2333-2334-2335-2336-2337-2338-2339-2340-2341-2342-2343-2344-2345-2346-2347-2348-2349-2350-2351-2352-2353-2354-2355-2356-2357-2358-2359-2360-2361-2362-2363-2364-2365-2366-2367-2368-2369-2370-2371-2372-2373-2374-2375-2376-2377-2378-2379-2380-2381-2382-2383-2384-2385-2386-2387-2388-2389-2390-2391-2392-2393-2394-2395-2396-2397-2398-2399-2400-2401-2402-2403-2404-2405-2406-2407-2408-2409-2410-2411-2412-2413-2414-2415-2416-2417-2418-2419-2420-2421-2422-2423-2424-2425-2426-2427-2428-2429-2430-2431-2432-2433-2434-2435-2436-2437-2438-2439-2440-2441-2442-2443-2444-2445-2446-2447-2448-2449-2450-2451-2452-2453-2454-2455-2456-2457-2458-2459-2460-2461-2462-2463-2464-2465-2466-2467-2468-2469-2470-2471-2472-2473-2474-2475-2476-2477-2478-2479-2480-2481-2482-2483-2484-2485-2486-2487-2488-2489-2490-2491-2492-2493-2494-2495-2496-2497-2498-2499-2500-2501-2502-2503-2504-2505-2506-2507-2508-2509-2510-2511-2512-2513-2514-2515-2516-2517-2518-2519-2520-2521-2522-2523-2524-2525-2526-2527-2528-2529-2530-2531-2532-2533-2534-2535-2536-2537-2538-2539-2540-2541-2542-2543-2544-2545-2546-2547-2548-2549-2550-2551-2552-2553-2554-2555-2556-2557-2558-2559-2560-2561-2562-2563-2564-2565-2566-2567-2568-2569-2570-2571-2572-2573-2574-2575-2576-2577-2578-2579-2580-2581-2582-2583-2584-2585-2586-2587-2588-2589-2590-2591-2592-2593-2594-2595-2596-2597-2598-2599-2600-2601-2602-2603-2604-2605-2606-2607-2608-2609-2610-2611-2612-2613-2614-2615-2616-2617-2618-2619-2620-2621-2622-2623-2624-2625-2626-2627-2628-2629-2630-2631-2632-2633-2634-2635-2636-2637-2638-2639-2640-2641-2642-2643-2644

Tannenberg.

Jak carska Rosja prowadziła wojnę.

Dowiadujemy się z depesz, że Niemiec monarchiści zabawili się na polach Tannenberg w jakąś wielką paradę. Na słynne z 1914 roku pole bitwy przybył marszałek Hindenburg, Mackensen i da dzień ma przyjechać „Abgeordneter” (poseł na sejm) Ludendorff. Niemiecki nacjonalizm skwapliwie korzysta z nadarzającej się okazji do urzędzenia wielkiej „narodowej” manifestacji na cześć świętego ongi monarchizmu i militarizmu, powalonego w parę lat później na polach Flandrii i Francji.

Cóż to był ten Tannenberg? Dla czego szowiniści Niemiec z takim tryumfem święcą dziesiątą rocznicę tej bitwy?

Była to naprawdę niezwykła bitwa. Dowódca 8-ej armii niemieckiej Hindenburg odniósł pod Tannenbergiem świetne zwycięstwo nad 200-tysięczną armią rosyjską generała Samsonowa, który stracił prawie całą armię i, nie mogąc przeżyć hańby, wpakował sobie kulę w łeb. Zwycięstwo Hindenburga rolego się donośnym echem po całej Europie. Tutaj, na polach Tannenberg, wyrosła sława Hindenburga i jego szefa sztabu, Ludendorffa. Zwycięstwo utworowało im później drogę do naczelnego dowództwa.

W sierpniu 1914 r. Rosja rzuciła 2 armie na Prusy Wschodnie. Pierwsza pod dowództwem Rennenkampa miała ruszyć z nad Niemna na Królewiec, druga pod rozkazami generała Samsonowa skoncentrowała się nad Narwią i przekroczyła granicę pod Miawą. Plan rosyjskiego naczelnego wodza polegał na tem, aby te dwie armie skoordynowaną akcją zajęły Prusy Wschodnie, poczem miały przejść do natarcia na linię dolnej Wisły od Gdańska do Torunia. Zadaniem tej ofensywy było odciągnięcie jak największych sił niemieckich z pod Paryża, gdzie francuzi w nierównej walce zmagali się z pruską przemocą.

Powyższy plan w bardzo krótkim czasie udaremniony przez Hindenburga. Postanowił on skorzystać z rozseparowania sił rosyjskich na dwie armie i rozbić je w dwóch kolejnych bitwach. Przedewszystkiem zwrócił się w stronę Samsonowa. 26 sierpnia zaatakował go na 100-kilometrowym froncie od Działdowa przez Olsztyn do Biskupiec. Hindenburg powziął niezwykle śmiałą myśl osaczenia Samsonowa z dwóch stron, co groziło zupełną katastrofą armii rosyjskiej. Zaczął mocno naciskać na skrzydła Samsonowa i w przeciągu trzech dni opasał go żelaznym pierścieniem, pozostawiając wąziutkie przejście pod Szczytnem. Przez ten ciasny korytarz runęła uciekająca armia Samsonowa, lecz Niemcy coraz gwałtowniej napierali i niebawem odcięli Rosjanom ostatnią drogę odwrotu. Bitwa zakończyła się rozgromieniem 200-tysięcznej armii. Kilkadziesiąt tysięcy Rosjan legło na polu walki, sto tysięcy wpadło do niewoli. Kilkaset dział dostało się w ręce zwycięzców. Resztki pobitej armii w popłochu wycofały się za granicę. Samsonow nie mógł przeżyć tej

haniebnej klęski i odebrał sobie życie.

Jeżeli zastanowimy się nad przyczynami zwycięstwa Hindenburga, to rzuci nam się w oczy niezwykle jaskrawy fakt. Jest nim zdumiewające postępowanie Rennenkampa podczas bitwy pod Tannenbergiem. W myśl rosyjskiego planu akcji pierwsza armia Rennenkampa, miała posuwać się równolegle z Samsonowem i w razie potrzeby pośpieszyć mu z pomocą.

Dnia 26 sierpnia Hindenburg zaatakował Samsonowa. Ściągnął pod Tannenberg prawie wszystkie siły, jakie posiadali Niemcy w Prusach Wschodnich. Było to z jego strony ogromne ryzyko. Przed frontem Rennenkampa pozostawił za ledwie jedną dywizję kawalerii i słaby oddział piechoty. Naprzeciwko tych śmiesznie małych sił stał Rennenkamp ze swoimi 24 dywizjami. Gdyby Rennenkamp uderzył wówczas na ten cieniutki kordon niemiecki, przerwałby go bez trudu i jak lawina runąłby naprzód. Wpadłby na tyły Hindenburga i udaremniałby jego zwycięstwo nad Samsonowem. Niemcy strasznie obawiali się tego i drżeli na myśl o ewentualnym uderzeniu Rennenkampa, który, jak miecz Damoklesa, wisiał nad ich głowami. Hindenburg i Ludendorff w swoich pamiętnikach dają wyraz tej trwode. Szczerze przyznają, że w „śmiertelnej trwodze” oczekiwali uderzenia Rennenkampa...

Ale Rennenkamp nie uderzył. Zatrzymał swoje wojska w połowie drogi i bezczynnie czekał na rezultat bitwy pod Tannenbergiem. Złożył swoją główną kwaterę w miasteczku Insterburg i tutaj po całych dniach i nocach szalały orgie i pijatyki. Gościł u siebie przez parę dni naczelnego wodza wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza i „oblał” przyszłe zwycięstwo Rosji. A jego żołnierze również pili, grabili, palili i gwałcili...

Podczas tego Hindenburg osaczył ze wszystkich stron Samsonowa i wypchał jego żołnierzy w błota i jeziora mazurskie. Dziesiątki tysięcy ludzi ginęły, a Rennenkamp ciągle stał w miejscu...

Nie dziw więc, że Hindenburg odniósł swe świetne zwycięstwo nad Samsonowem. Gdyby Rennenkamp w porę zainterwenjował, nie doszłoby do tego bezprzykładnego w dziejach świata pogromu.

Oto jest mała próbka tego, jak carska Rosja prowadziła wojny i jakich ludzi postawiła na czele swojej armii.

Nie będziemy zastanawiać się nad tem, jakie pobudki skłoniły Rennenkampa do podobnego postępowania. Jedno jest dla nas pewne. Była to zdrada, lub niesłychana, karygodna nieudolność. Dotychczas nie stwierdzono, jak rzecz się miała w rzeczywistości. Korzystając z rewolucji i zamętu, Rennenkamp znikł z horyzontu. Gdyby nie to, stanąłby przed sądem wojennym i podobnie, jak Suchomlinow, musiałby wytłomaczyć przed opinią publiczną swoje zdumiewające postępowanie.

R. W.

Konkurs pokojowy.

Edward Filene z Bostonu rozpiął konkurs na temat: „Jak można przywrócić w Anglii i Europie pokój i dobrobyt na skutek współpracy międzynarodowej?” Nagroda za najlepszą pracę wynosi 2000 funtów ang. dla Anglii, Francji, Włoch i Niemiec. Na konkurs nadesłał z samej Anglii około 4700 artykułów, a około 1000 z Australii, Kanady i z Indji. Oddano je do

rozporządzenia komitetowi, które go przewodniczącym jest Milner, a w skład którego wchodzi między innymi biskup Oxfordu, Fryderyk Maurice, admirał Hope, profesor Macgregor, Fawcett i pani Tuckwell. Przyznać nagród i ogłoszenie artykułów nagrodzonych nastąpi 15 września. Także i z Francji, Włoch i Niemiec nadesłali na konkurs, bardzo wiele prac.

JUDAICA.

ODNOWIENIE MECZETU W JERUZOLIMIE.

W związku z przyjazdem delegacji mahometańskiej z Palestyny, zawiązał się Bagdadzie komitet celem zebrania sumy, potrzebnej do odrestaurowania meczetu Omara w Jerozolimie. Komitet ostatnio ogłosił listę ofiarodawców. Mie dzy nimi znajdują się wielu bogatych żydów bagdadzkich, którzy ofiarowali znaczne sumy na ten cel.

ZIEMIA DLA ROLNIKÓW ŻYDOWSKICH.

Komitet wykonawczy w Odesie podjął starania dla oddzielenia ziemi mas żydowskich, dających do osiedlenia się na roli. Na ten cel przeznaczono 25-30 tysięcy dziesięcin ziemi w powiatach: tyraspolskim, wołoszyskim - głównie w okręgu dniewprowskim. Grunta te są dobrane zrasane i zdadne do uprawy zboża. Na gruntach tych osadzeni będą robotnicy żydowscy, indywidualni, lub też zbiorowo. Każdy kandydat na kolonistę musi posiadać sumę 150 czerwieni- ców, lub odpowiedniej wielkości inwentarz żywy i martwy.

WIEC W LONDYNIE O POŁOŻENIU ŻYDÓW NA UKRAINIE.

Z inicjatywy związku żydów ukraińskich odbył się w Londynie wiec pod przewodnictwem nadrabina d-ra Her-tza. Prezes ubolewał nad obojętnością żydów angielskich względem swych braci na Ukrainie. Nadto odczytano list hr. Cecila o cierpieniach żydów ukraińskich, Izrael Zangwill, który z powodu choroby nie mógł osobiście przybyć na wiec, napisał list, w którym żąda, by jaknajrychlej przystąpiono do akcji pomocy dla żydów na Ukrainie.

URODZAJ TYTONIU W PALESTYNIE.

Jak już można przewidzieć urodzaj tytoniu w Palestynie będzie w tym roku średni. Plantacje są bardzo delikatne i wielu plantatorów nie posiadało dostatecznego doświadczenia w dziedzinie uprawy tej rośliny. W tych warunkach urodzaj średni już można uważać za sukces. Oczywiście hodowcy nie zbagacają się od razu, lecz na znaczny dochód, w każdym razie większy, niż dałaby uprawa zboża, już mogą liczyć. Błędy popełnione również nie pójdą w las, a będą punktem wyjścia w przyszłości. Tylko nieznaczna część hodowców będzie miała straty z powodu gąsienic, które zniszczyły rośliny w samym zarodku.

PODZIĘKOWANIE LEKARZOM ŻYDOWSKIM.

Na zjeździe lekarzy w Chicago, wygłosił jeden z najznakomitszych lekarzy amerykańskich, dr. Carper, przemówienie, w którym, między innymi, podkreślił, że dzięki lekarzom żydowskim udało się osiągnąć poważne rezultaty na polu leczenia niebezpiecznych chorób, głównie wenerycznych i tuberkuleznych. Należy zaznaczyć, że na zjeździe tym znajdowało się bardzo niewiele lekarzy żydowskich.

SPALENIE BIBLIOTEKI JUDAISTYCZNEJ W PETERSBURGU.

Z Petersburga donoszą, że słuchacz uniwersytetu tamtejszego spalili judaistyczną bibliotekę uniwersytecką. Pomysł spalenia dzieł judaistycznych wyszedł z kół bolszewików żydów. W plomienach zginęły rzadkie księgi judaistyczne, zabrane jeszcze za czasów Mikołaja I z prywatnych bibliotek żydowskich.

Na łamach bolszewickiej „Nakanunie”, wydawanej w Berlinie, Jabłonowski podaje charakterystyczny opis, w jaki sposób w bolszewickiej Rosji fabrykuje się materiał komunistyczny.

„Do fabryki ludzi pod firmą „Cedex” brane są dzieci w wieku lat ośmiu.

Od tego czasu aż do lat 21 tracą wszelki kontakt ze światem zewnętrznym, nie widzą nikogo, poza murami instytutu na placu Katarzyny.

Pierwszy okres fabrykacji trwa od 8 do 13 roku życia.

Nazywa się okresem przedzawodowej roboty. Dzieci podporządkowane są katordzie kontroli, nietylko nad każdym ich postępkami, lecz na każdą czynność psychiczną i fizjologiczną.

Jeśli dziecko doznaje jakiegokolwiek obłędu ludzkiego, który

Borobudur.

Na Jawie, w czerwcu.

Rajska dolina Kadu w środkowej Jawie nęci przybysza wszystkimi powabami, jakie podzwrotnikowa natura umie rozłożyć.

Na tle lazuru przeczystych niebios wznosi się samotny gmach starożytnej świątyni Borobudur, do której prowadzi niezliczony szereg marmurowych stopni. Przed wiekami, gdy Europa zagrożona była jeszcze w mrokach średniowiecznego barbarzyństwa, stąd już hinduscy wódzowie na ukwieconych łodziach wieźli w świat wzniośle nauki Buddhi.

Wtedy ludność była jeszcze bardzo rzadko rozsiana po rajskich zakątkach tego cudnego kraju.

Były to plemiona malajskie, które dziś zupełnie inaczej wyglądają.

Mieszkają w niskich bambusowych chatkach, stawianych zwykle w bliskości zagajników bambusowych i drzew bananowych. Na drogach spotykamy gromady nagich mężczyzn z plecami flaszki na długim kij.

Flaszki te zawierają słodką wodę i stanowią jeden z ulubionych sprzętów domowych wyspiarzy.

Są to wszyscy ludzie rośli i tędzy, silnie zbudowani, o skórze jasno brązowego koloru.

Ciągną wozy, długie drzewa, całe korony palm i są nieustrudzeni, zawsze gotowi do nowej pracy.

Dziewczęta drobne i zgrabne uśmiechają się z okien do przechodniów i długimi haczykami przelupują orzechy kokosowe, by uraczyć cudzoziemców orzeźwiającym nektarem.

Na placu siedzą w długich szeregach kobiety, przyodziane w barwny sarong i sprzedają psre naczynia gliniane, gołębie i pieczywo słodkie i wonne od korzeni i aromatów.

Wielu tutejszych mieszkańców posiada zęby szespeczone przez żucie betelu. U starszych kobiet zęby takie wyglądają poprostu od-streczając.

Udajemy się w głąb wyspy i po kilku godzinach pieszej wędrówki dosiegamy strefy pagórków i skalnych zrębów.

Tam na wysokiej podstawie, spoczywa świątynia Borobudur. Z boku wymiamy Tjandi Mendut, małą kapliczkę i wśród niebotycznych kokosowych palm kroczymy ku sędziwej pamiętce minionej świetności budyzmu.

Budowla ta wzniesiona cała z lawy, przypomina greckie, a nawet rzymskie budynki i świątynie. Powagę zarysów zwiększa śliczny fryz i kilka posągów, rozstawionych w niszach.

We wnętrzu, na samym środku, ustawiona jest olbrzymia postać Buddy z marmuru w przezroczystej muslinowej szacie, która pozwala widzieć tylko ramię i jedną dłoń. Poza bóstwa jest pełna zadumy i spokoju. Dokoła ustawione są posągi doradców, którzy, otoczeni prababą (dziwaczna aureolą), siedzą dokoła bóstwa.

Panuje półmrok, a z ciemności wyrastają coraz to nowe posągi i grupy, okryte patyną wieków.

Opuszczamy świątynię i przez aleje olbrzymich palm kierujemy

się ku głównej fasadzie Borobuduru.

Las i labirynt schodów, kondygnacji, wieżyczek, tarasów i bram ośniewa oczy przybysza.

Wchodzimy na jeden z tych tarasów i znajdujemy przygotowany posiłek, składający się z pedów palmowych, pieczonych skorupiaków, bananów i doskonałych ananasów, zerwanych przed chwilą w ogrodzie.

Po półgodzinnym odpoczynku w wygodnych i wysłanych poduszkami fotelach brązowy jawańczyk podaje nam imbryk wonnej herbaty.

Wieczór zaczyna już rozpościerać swe cieniste skrzydła, gdy wreszcie decydujemy się na dalsze zwiedzanie świątyni.

Ale zanim zdążyliśmy przemierzyć jedno z tych nieskończonych schodów, szybka noc podzwrotnikowa otuliła nas swym płaszczem i szliśmy tak w wonnych jej powiewach, nie licząc ani czasu, ani przebywanych zakrętów. Labirynt otwierał przed nami coraz to nowe cuda, cuda architektoniczne, malarskie, a przedewszystkiem i nadewszystko cuda przyrody, która ze wszystkich stron sypie swe dary z ośniewającą szcudroblnością i wprost odurza zmysły.

Na pewnym zakręcie przewodnik nasz wskazuje nam rozosłane maty, a my nie pytając wiele, układamy się na nich i zasypiamy kamiennym snem znużonych podróżników.

O piątej nad ranem budzi nas straszny hałas. Zrywam się na nogi i biegnę na wyższą platformę, by z pewnej perspektywy zobaczyć, co się stało.

Nie dowiaduję się co prawda niczego, ale za to widzę jak pod naporem rannego wietrzyku ciemne chmury zaczynają uciekać, jak z mroków tych powstają wierzchołki wulkanów Dzerapi i Dzerbabu.

Za ciemnymi ich wierzchołkami widnieje jasny świt, a drobne obłoczki uciekają, jak złe duchy, które obawiają się nadejścia dobroczynnego bóstwa.

Szafranowy blask oświeca dolinę, a korony palm chwieją się, jak wonne kadzielnice, oczekując żaru pocałunków wschodzącego słońca.

Cisza, panująca dokoła, powoli napelnia się gwarem głosów ludzkich. Towarzysze i kapłani, niewolnicy i pielgrzymi patrzą wraz ze mną, jak złocista kula ukazuje swe promienne oblicze.

Wszyscy padają na twarz, a ja patrzę prosto w oblicze tego bóstwa, drzę z zachwyty, a serce me odczuwa rozkosz życia, rozkosz współzycia z przyrodą, tak pożądaną, jak pożądaną jest ziemia południa, ziemia obiecana, ziemia szczęścia i obfitości.

Dowiedziałem się, że świątynia liczy około dwóch tysięcy lat i że zbudował ją król Osoka, zbierając ofiary na całej wyspie, a nawet na kontynencie. W ten sposób powstał Borobudur i do dziś jest pamiątką minionej wspaniałości, gorącej wiary i ofiarności mieszkańców wyspy.

L. Halla.

Fabryka Komunistów.

nie leży w programie funkcji niezbędnych dla żelaznego porządku i sprawnego działania „komunistycznej” — jeśli dziecko na przykład jest zmęczone, lub odczuwa głód nie wtedy, gdy jest przewidziane w obliczeniach władzy, wówczas dziecko idzie do „psychotechnicznego gabinetu”.

Tam sowiecki urzędnik od fizjologii bada przyczyny nienormalne go zjawiska, sporządza raport, po czym przyczyny są tepione w „sali fizjokultury” przy pomocy ćwiczeń z zastosowaniem bezwzględnych rygorów, wśród których gwałtowne zmiany temperatury grają dużą rolę.

W ten sposób znikać mają przyzwyczajenia i narowy indywidualności. Podobno w wieku lat 10 dziecko jest już kompletnie zmechanizowane

i nie odczuwa żadnych potrzeb, żadnych innych życzeń, nie doznaje żadnych innych objawów, poza temi, które leżą w programie funkcjonowania człowieczej maszyny.

W okresie od roku 13 do 17 dzieci będą wykonywać swą mechaniczną egzystencję, aby władza mogła się przekonać, że mechanizm jest już bez zarzutu, poczem od roku 17 do 21 będą instruktorem.

Z chwila, gdy „naczalstwo” do mu komuno-wychowania przekonają się, że wychowawcy nietylko są maszynami wykonawczymi, lecz także mogą być maszynami terrorizującymi, wówczas komunistyczne ludzkie maszyny przeeksplodowane zostaną do fabryk i będą już niezawodnie pewnymi, idealnie funkcjonującymi częściami składającymi społeczeństwa przyszłości.

CO DZIEŃ NIESIE?

SIERPIEN

28

Czwartek

Dziś: Augustyna
Jutro: Sabiny

Wschód s. o g. 4.40
Zachód s. o g. 6.55
Wschód ks. 0.00
Zachód ks. 5.58 pp.
Dług. dnia 15 g. 55 m.
Ubyło dnia 2 g. 50 m.

Biblioteka Publiczna, ul. Andrzeja 14. Otwarta w dni powszednie od godz. 3 — 9 wiecz.

Miejska galeria sztuki, park im. Sienkiewicza. Wystawa malarstwa, rzeźby, grafiki i zdobnictwa polskiego, otwarta od 10 r. do 8 w.

Czytelnia „Tow. przyjaciół Francji”, ul. Piotrkowska 103, otwarta codziennie z wyjątkiem piątków od 6—8 wiecz.

Dzisiejsze widowiska:

Teatr letni „Scala” w ogródku Variete. Program nr. 6.

„Casino”: „Przygody hr. Laredo”.

„Odeon”: „Veritas vincit”.

„Luna”: „Madame Dubarry”.

„Grand-Kino”: „Rulotka”.

Kino współdz. pracown. państwowych: „Karuzela życia”.

„Nowości”: „Triumf Maharadży”.

HUMOR.

(Z feki profesora F. Halperna).
W Karlsbadzie.

Groteskowy humor papy Haydna ujawnia się w wielu jego kompozycjach. Zna jest jedną z symfonii, w której twórca każe członkom orkiestry kolejno opuszczać swe pulpity, tak że w końcu pozostaje dyrygent sam na podłum. W bieżącym sezonie symfonia ta wykonywana była w Karlsbadzie. Kiedy szef orkiestry z kłosek człowiek orkiestry swe miejsce opuścił, rzecze jedna z kuracjuszek do drugiej: „A jednak to działanie wody w Karlsbadzie jest zadziwiałe!”

Synek: — Tatusiu, czy na księżycu są ludzie?

Ojciec: — Są symfonia.

Synek: — Oj, to tam musi być ścisł, jak jest półksiężyc!

Żona — to kapitał.

Znany w szerokich kołach naszego kraju pan X, ożenił się z bardzo brzydką, ale bardzo bogatą panną. Kiedy na drugi dzień po ślubie przylapał pana X, w otoczeniu dziewic z półświatka jeden z jego znajomych i dał wyraz swemu zdziwieniu, ten odpowiedział:

„Żona — to kapitał. Tego ja nie „ruszę”. A to są procenty, które mi się do życia potrzebne”.

„Dziennik m. Łodzi”.

Wyszedł z druku Nr. 35 „Dziennika zarządu m. Łodzi”, który zawiera: artykuł: „Obowiązek szkolny”, oraz: „O stanie naszych miast i gospodarce miejskiej” (dokonanie); kronikę miejską; przegląd samorządowy (z życia miast polskich).

Adres redakcji i administracji: Pomorska 18, I p., tel. 2—93.

Palestra w Polsce.

Adwokatów w całej Polsce było w roku 1923 ogółem 3201, a kandydatów 1154; liczba rejentów wynosiła 549, a kandydatów notarialnych 179. Na dzielnicę dawniej austriacką przypadało 2111 adwokatów, na b. dzielnicę pruską 106, na b. dzielnicę rosyjską 905. Najwięcej adwokatów było we Lwowie, a to 521, Warszawa liczyła tylko 480, Kraków 264, Poznań tylko 31.

Rejentów było najwięcej w b. dzielnicy rosyjskiej, a to 307, w Małopolsce 157, w poznańskim 60, w wojew. krakow. 25. W Warszawie było rejentów 40, w Poznaniu 14, w Krakowie 44, we Lwowie 8.

Nowa fala drożyzny.

Oznaki nadchodzącej nowej fali drożyzny zwiększają się z dnia na dzień. Najjaskrawszym bowiem do wodem, że nie lepiej się u nas dzieje pod koniec okresu sanacyjnego, lecz gorzej, jest niestychana wprost zwyżka ceny chleba, zwłaszcza, że przychodzi bezpośrednio po żniwach, które mimo alarmujących doniesień prasy chłopskiej, jednak tak bardzo źle nie wypadły, gdyż zniszczenie, jakie spowodowały w Małopolsce burze i gradobicia wyrównują niemal całkowicie nadspodziewanie dobre zbiory w innych dzielnicach.

Zwyżka cen chleba stała się sygnałem do śrubowania cen wogóle, to też w ostatnich 10 dniach na stała pod tym względem istna rewolucja. Niema artykułu, zwłaszcza ciążącego się popytem, który by nie podrożał w ciągu tego czasu o kilkanaście procent.

Przedewszystkiem zaś podskoczyły cenniki w restauracjach.

Władze zapowiadają, że wszczęta będzie niebawem akcja antydrożyzniana czyli, że zacznie się nowy okres spisywania protokołów, grzywnien i dochodzeń sądowych.

Jeżeli jednak akcja ta prowadzona będzie w trybie dotychczasowym, to rezultatów jak dawniej

nie było, tak i teraz nie będzie.

System walki z drożyzną winien być zreformowany i dostosowany do istniejących obecnie warunków gospodarczych i walutowych. Jak długo waluta nasza utrzymuje swój kurs i parytet złoty, tak długo wszelka zwyżka cen jest niezasadniona. Rząd oprócz referatów do walki z lichwą, utrzymywanych w niektórych miastach, ma sporo innych sposobów skutecznego zwalczania drożyzny. Przedewszystkiem zaś winien akcję walki z drożyzną połączyć z akcją ściągania podatków.

Jak wiadomo z powodu zastój w handlu i przemysle i z powodu rzekomo ciężkich warunków w rolnictwie w ostatnich miesiącach zastosowano w stosunku do przemysłu i rolnictwa szereg udogodnień podatkowych ulg i cdrocezeń.

Dziś, gdy rolnictwo i przemysł poczęły śrubować ceny i dał sygnał do ogólnej zwyżki cen, władze skarbowe winny natychmiast cofnąć wszelkie udogodnienia podatkowe i przystąpić niezwłocznie do ściągania zaległości.

Taki nacisk nie pozostałby bez reakcji w postaci bardzo znacznej niżsiki cen, spowodowanej brakiem gotówki.

Czeka nas kiepska pogoda!

Wszystkiemu winien Mars niecnota!

Astrologowie przypisują planecie Marsowi decydujący wpływ na przebieg pogody w ubiegłych i przyszłych miesiącach roku bieżącego. Dotychczas przepowiednie ich sprawdziły się niemal dosłownie. Zgodnie z ich przewidywaniami pierwsze miesiące roku bieżącego nie przyniosły nic nadzwyczajnego, prócz zwykłej zimy. Maj obfitował w nagłe, lokalne zjawiska atmosferyczne; orkany, powodzie były liczne, lecz zawsze bardzo krótkie i nagłe. Gorszy był czerwiec; burze, ulewę, grady w północnej Europie, zwłaszcza w Niemczech. W Ameryce (Missisipi, Ohio, Kalifornia), orkany zniszczyły wiele miast i pochłonięty setki ofiar w ludziach. Podobnie było też w lipcu. W Niemczech i Londynie były ulewę katastrofalne.

Co się tyczy interesującej nas bardzo najbliższej przyszłości, to astrologowie ci twierdzą, że koniec sierpnia ma być gorący, co jest korzystnym warunkiem dla burz z gradem. Po 25 sierpnia nastąpi krótka przerwa w ciepłocie z powodu lokalnych deszczów.

Od 28 do 30 pięknie i ciepło.

Wrzesień zapowiada liczne zaburzenia atmosferyczne (5, 6, 13, 15, 21, 26, i 27). Z tych szczególnie są zaburzenia w dn. 13 i 26. Z początkiem miesiąca będzie pogoda niestała i dżdżysta; później temperatura się obniży i dopiero około 12 podniesie się ciepłota, lecz nie na długo. Na dzień 13 astrologowie zapowiadają burzę. Wypogodzenie nastąpi po 15 i trwać będzie do 21, poczem temperatura opadnie wskutek wiatru i deszczów. Przemijające polepszenie 23 i 24, aż na 26, przypada pogorszenie (burze, śloty) aż do 28, poczem nastąpi wypogodzenie i znaczne podniesienie ciepłoty. Koniec miesiąca będzie odpowiadał normalnym warunkom. Zresztą ciepłota tegorocznego września będzie niższa, niżeli zwykle bywała w tym miesiącu.

Krótko mówiąc: wrzesień będzie dżdżysty, a wogóle przyszłe miesiące przyniosą nam więcej deszczu, niżeli sobie życzymy.

Jeszcze jedna pociecha w beznadziejnie psich czasach stagnacji, malwersacji i podatkowych li cytacji!

Liceum handlowe w Bydgoszczy.

Taką nazwę otrzymała z polecenia ministerstwa W. R. i O. P. istniejąca od roku szkoła handlowa izby przemysłowo-handlowej w Bydgoszczy na wzór tego rodzaju szkół zagranicznych i celem odróżnienia jej od innych szkół handlowych niższego typu. Wstęp do liceum mają uczniowie i uczennice z ukończoną klasą szóstą szkoły średniej ogólnokształcącej.

Ostatni dzień wpisu dnia 30-go sierpnia, początek nauki dnia 1-go września o godz. 9 rano.

Kto może wyjechać jako turysta do Stanów Zjednoczonych.

Poniżej podajemy wyjaśnienie sfer miarodajnych w sprawie warunków na jakich obywatele polscy w charakterze turystów mogą wyjeżdżać do St. Zjednoczonych Ameryki Północnej. Sprawa ta jest tem bardziej aktualna, że wobec zniku mo małej polskiej kwoty emigracyjnej, wiele osób pragnęłoby przy najmniej odwiedzić na krótki czas swoich krewnych w Stanach Zjednoczonych.

Należy więc wyjaśnić, że otrzymanie wizy turystycznej do Stanów Zjednoczonych zależne jest całkowicie od konsula amerykańskiego, który jedynie jest uprawniony do kwalifikowania osób, wyjeżdżających jako turystów. Osoby

ta przed zwróceniem się do konsulatów o wizy powinny bezwzględnie zaopatrzyć się w odpowiednie zaświadczenia przynajmniej dwóch znanych obywateli w Polsce, którzyby stwierdzili, że dana osoba udaje się do Stanów Zjednoczonych jedynie na krótki przeciąg czasu.

Każdy turysta musi ponadto posiadać dwie karty okrętowe klasy II lub I, na przyjazd do Stanów Zj. i na powrót do Polski.

Wizę turystyczną jest bardzo trudno otrzymać, ponieważ konsulat amerykański wydaje takie wizy jedynie osobom, które na podstawie informacji posiadają pełne zaufanie.

Rok więzienia za dwukrotny napad.

Dnia 13 maja b. r. na przechodzącą przez lasy Konstantynowski Annę Wróbel napadł niejaki Bertold Teske i przeszkadzając jej kieszenie, puścił ją wolno, nie znalazłszy przy niej żadnej gotówki.

Widocznie jednak w czasie tej operacji Teske nabrał sympatii do napadniętej, gdyż przez kilka dni z rzędu czatował na nią w temsamem miejscu, mając wiadomości, że codziennie tamtędy przechodzi.

Po kilku dniach rzeczywiście tak się złożyło, że Wróbel prze-

chodziła znów sama przez lasy. Teske napadł powtórnie na nią i nie szukając już gotówki, usiłował donućić się na niej gwałtu.

Zamiar swego nie wykonał, gdyż został wczas spłoszony i zbiegł.

Sprawa tych napadów znalazła się w sądzie okręgowym w Łodzi. Po przeprowadzonej rozprawie, z braku dowodów, sąd uniewinnił Teskego od zarzutu napadu rabunkowego, natomiast skazał go na jeden rok więzienia za usiłowanie dokonania gwałtu.

Kryminalistyka i wypadki

W GMACHU SĄDU TRZEBA ZDJĄĆ KAPELUSZ.

Bezrobotny, niejaki Probst, zamieszkały w Zgierzu, przyjechał do Łodzi po zapomogę. Mając sporo czasu do stracenia, udał się do sądu okręgowego, by przysłuchiwać się rozprawom. Wychodząc z sali nałożył na korytarzu czapkę i niechciał jej dość szybko zdjąć na uwagę woźnego.

Skazano go w krótkiej drodze na 24 godzin aresztu za nieposzanowanie sądu.

O CO NAJŁATWIEJ W ŁODZI.

Najłatwiej w Łodzi złamać lub zwichnąć nogę. Sposobności ku temu dostarcza przedewszystkiem magistrat na każdym kroku na ulicach miasta, a następnie kamienicznicy łódzcy w obrębie swych realności.

Przekonała się o tem na własnej nodze p. Ila Tennenbaum, Pieprzowa 15, która na własnym podwórku potknęła się i zwichnęła sobie nogę.

Lekarz pogotowia naprawił zwichniętą nogę i polecił p. Icie kilka dni poleżeć w łóżku.

POŻAR W SKŁADNIE APTECZNYM.

W składzie aptecznym przy ulicy Andrzeja 35 z niewiadomej przyczyny wybuchł pożar. Ze względu na groźne niebezpieczeństwo takiego pożaru na miejsce przybył dwa oddziały straży ogniowej i pożar w zarodku stłumił.

NAJŁATWIEJ OKRAŚĆ MATKĘ

Marianna Sas, zamieszkała przy ulicy Wolborskiej 16, doniosła policji, że córka jej wczoraj włamała

się do jej mieszkania i skradła jej prawie wszystką garderobę.

Młą córuchną zaopiekowała się policja.

AMATORZY MAGISTRACKICH KAMIENI.

Na stacji Fabrycznej, wzdłuż boczny Scheiblera nagromadzone większe ilości kostki granitowej, sprowadzonej przez magistrat do celów brukarskich.

W tych dniach stwierdzono, że zapasy kamienia ulatniają się z niewiadomych przyczyn i że najprawdopodobniej ma się tu do czynienia z objawem systematycznej kradzieży.

Zawiadomiono o tem urząd śledczy, który też pilnie poszukuje tej ulicy, czy podwórka, które brukuje się magistrałką kostką.

OGŁUSZONY PRZY UL. GŁUCHEJ.

Józef Zatorski, zamieszkały przy ul. Głuchej 1 został wczoraj przez nieznaną przysięgłą napadnięty i potężnie pobity. Związany dostał mu się najwięcej w głowę, tak że niemal ogluchł. Zatorski wyraża przekonanie, że w ten sposób potraktować mógł go tylko niejaki Franciszek Grzegorzewicz, którym też zajęła się policja.

SAMOBÓJSTWO WE SNIE.

W Bangorze p. Thornton Jones poderżnął sobie gardło śpiąc, poczem żył jeszcze godzinę i zdołał napisać na kartce: „Śniło mi się, że to uczyniłem. Po przebudzeniu się stwierdziłem, że to prawda”.

Nasz sąsiad Mars.

Mars, bóg wojny, dzieł astronomów na dwa obozy, co dla boga wojny jest zupełnie naturalne.

Z jednej strony maszerują teoretycy, których nie nie obchodzi prócz ich wyliczeń i którzy z uporem twierdzą, że ten nasz sąsiad jest zimny, obumary i niezamieszkały.

Z drugiej strony stoją praktycy, którzy spędzają całe noce na obserwowaniu planety i dochodzą do wniosku, że jednak życie byłoby tam możliwe.

Od dwóch miesięcy obserwujemy przez teleskop, a także przy pomocy fotografii, topnienie śniegów, które pokrywają bieguny naszego sąsiada. Ale śnieg poczyną się ruszać, czynią się wyrwy i wiosna poczyną tryumfować!

W tej chwili śniegi topnieją z ogromną szybkością, jak to można codziennie zaobserwować.

Otóż te metamorfozy można już było spostrzec w roku 1909 i w roku 1894, gdy Mars znajdował się najbliżej ziemi i słońca.

Trudno jest zaprzeczyć, że to, co obecnie dzieje się na Marsie i dzieło się wtedy, nie jest jednym i tem samem zjawiskiem.

To bliskość słońca, czyli wiosna! Obserwujemy to wszystko z niezwykłą precyzją.

Czyżby było możliwe, byśmy w tym roku nareszcie rozwiązali tę zagadkę?

Przynajmniej, że narazie nie jest rzeczą łatwą ko-

wać się z Marsem.

Ale nie można także zaprzeczyć, że to, co obserwujemy, w zupełności potwierdza nasze przypuszczenia.

Mapa Marsa ogromnie przypomina mapę ziemską, i trudno jest nie spostrzec, że warunki fizyczne tej planety przypominają nasze ziemskie warunki życia.

Wiemy, że Mars jest mniejszy i cięższy od ziemi, że mieszkańiec ziemi, który waży 70 kilogr., na Marsie ważyłby zaledwie 28 klg.

Wiemy, że dzień jest tam o 41 minut dłuższy, rok liczy 686 dni, 23 godziny, 30 minut i 41 sekund.

Na Marsie również jest znacznie lżejsze, bardziej przezroczyste i mniej przeświecone wilgocią.

Niemna tam wielkich oceanów; są tylko niewielkie morza, bardzo niegłęboke.

Astronomowie podejrzewają, że ciemne plamy na Marsie są to bagna, pokryte roślinnością, która zmienia się wraz z porami roku.

Znamy spokojne wschody słońca, pogodne ranki, słoneczne południa i łagodne zmierzchy.

Widzimy dalekie i piękne krajobrazy i marzymy, że kiedyś nareszcie zagadka owa będzie rozwiązana.

Astronomia — to poemat życia, wszechświata, trwający po-przez wszystkie czasy i przestrzenie.

Camille Flammarion.

Aparat do leczenia raka.

Epokowy wynalazek inż. francuskiego.

Objawy raka u roślin. — Bezsilność chirurgii. — Fale magnetyczne. — Zastosowanie aparatu inż. Lakhovsky'ego. — Niszczenie rośliny rakowej. — Czy można leczyć także ludzi? — Teoria wynalazcy.

W „L'illustration” czytamy o nowym wynalazku pana Georges Lakhovsky, zapowiadającym przewrót w dotychczasowym systemie leczenia raka.

W jednym z najpoważniejszych francuskich pism lekarskich, znany chirurg, profesor A. Gosset, złożył komunikat w imieniu swoim, jak również kilku innych wybitnych lekarzy, który w streszczeniu brzmi:

„Wiadomo, że wskutek inokulacji Bacterium tumefaciens można wywołać u różnych roślin objawy raka.

Jeden z nas, a mianowicie p. J. Magrou otrzymał tę metodą eksperymentalną wielką ilość roślin.

o wyraźnych guzach rakowych. Rozwój raka u roślin bywa rozmaity; czasem owe guzy zanikają częściowo, ale bakterie nie giną zupełnie, dopóki cała roślina, a przynajmniej dana gałąź nie zamrze;

nawet zabieg chirurgiczny nie leczy rośliny radykalnie. Otóż p. Georges Lakhovsky wynalazł aparat, o zastosowaniu terapeutycznym, produkujący szeregi częstych fal magnetycznych, o wahanu około 2 metrów długości, co odpowiada 150 milionom wibracji na sekundę.

Szereg roślin (Pelargonium sonatum) w miesiąc po inokulacji Bact. tumefaciens, zostało poddanych doświadczeniu, polegającemu na tem, że owe

zarażone rośliny poddano kilkakrotnie promieniowaniu owego aparatu, po trzy godziny z rzędu. W pierwszych dniach nabrzmienie rakowe powiększało się szybko, ale

po 16 dniach od pierwszego nasświetlenia, owa narośl uschła i od padła, pozostawiając resztę organizmu roślinnego zupełnie zdrowym.

W rezultacie wszystkie zarażone rakiem rośliny pod działaniem aparatu p. Lakhovsky'ego zdają się być wyleczone. Jest to wielkie zwycięstwo nauki, którem ani chirurgja, ani radjum, ani promienie X pochwalić się nie mogą.

Czemże są owe fale? O ile wiemy, chodzi tu o fale hertzowskie. Koszt konstrukcji aparatu nie wynosi nawet 200 franków;

może być puszczony w ruch zwykłym prądem elektrycznym. Ruchomą część aparatu przesuwają się koło miejsca, dotkniętego rakiem,

tak, jak przy zwykłej elektryzacji. Słowem, metoda leczenia jest niesłychanie prosta.

Ala czy aparat ten będzie w stanie leczyć raka u ludzi równie skutecznie, jak u roślin.

— oto pytanie, na które zapewne najbliższa przyszłość da nam odpowiedź.

Ciekawą jest rzeczą, jaką drogą inżynier Lakhovsky doszedł do swego wynalazku.

Ptaki wędrowne są przyciągane przez szereg fal, które przyswajają sobie dzięki autoelektryfikacji, spowodowanej tarcieniem skrzydeł o powietrze i regulowanej większą lub mniejszą odległością od ziemi. Zrobiwszy następnie przegląd ptaków i owadów, ptaków nocnych, zwierząt ziemnych i wodnych, na koniec człowieka, uczony doszedł do następującego wniosku:

„Życie rodzi się z radiacji, podtrzymywane jest przez radiację, ginie przy każdym wypadku prowadzącym do równowagi wahań, a mianowicie, przy promieniowaniu mikrobow, osłabiających promieniowanie słabszych komórek”.

Niestety, szkodliwe mikroby i zdrowe komórki są w równej mierze wystawione na działanie elektryczne i radioaktywne, które można stosować celem zniszczenia szkodliwego promieniowania.

Nie należy więc iść po linii niszczenia mikrobow, tylko wzmacniania wahań komórek, pośrednio podnosząc radioaktywność krwi, lub też wpływając na tkanki bezpośrednio za pomocą wyżej wymienionego aparatu.

Oto droga, po której p. Lakhovsky skierował swe poszukiwania, stwarzając nowy system terapeutyczny, dzięki któremu uda się może zwalczać choroby, dotąd uważane za nieuleczalne, jak rak i tuberkuloza.

Poszukuję

3-ch lub 4-ch pokoi

z wszelkimi wygodami w centrum miasta, parter lub I piętro. Oferty do „Głosu” M. S.

Pogrzeb Conrada.

Nagły zgon znakomitego pisarza w porze, kiedy Londyn jest wyludniony, a liczne rzesze angiolków odbywają wycieczki na kontynent, sprawił, że w oddaniu ostatniej posługi Conradowi uczestniczył stosunkowo nieliczny zastęp publiczności;

stwierdzają to zgodnie pisma angielskie, ubolewając, że tak się stało. Nadto zdarzyło się, że uroczystość pogrzebowa przypadła na tydzień sportowy w Canterbury,

stolicy Kent, dokąd zwłoki przewiezione zostały z Bishopsbourne, gdzie położona jest posiadłość wiejska i willa Conrada.

Miasto zatem było przystrojone we flagi,

które według opisu jednego z dzienników angielskich — opadały na kwiaty karawanu. Kontrast między odświętną fizjonomją miasta a pogrzebem wywierał na widzów wrażenie przynębiające innym jednak to

przypadkowe skojarzenie wydawało się hołdem pośmiertnym, składanym zwycięcy

bo też Conrad był zwycięzcą niezaprzecznie.

„Dwaj synowie Conrada Borys i John, stali za księdzem i pokropili grób święconą wodą.

Na stopy piasku, wykopane z dołu grobowego, rzucano udrapowane pasy z ponsowego sukna.

i po odprawieniu modłów, dębowa trumna spuszczoła została w te purpurowe fale. Wzrok uczestników orszaku żałobnego, którzy defilowali przed grobem, i spoglądali głęboko w dół na trumnę dębową, złożoną w wapiennej ziemi Kentu, padał na

wyryty na srebrnej tablicy napis: „Teodor Józeł Conrad Korzeniowski”.

i zarówno napis ten, jak nabożeństwo, odrębna część cmentarza katolickiego, oraz obecność przed stawicieli legacji polskiej przypominały, że chłopiec polski, który wyruszył z kraju, by zostać marynarzem angielskim, spoczywa teraz w angielskiej ziemi, jako wielki pisarz angielski, ale Polska i religia, w której się wychował, towarzyszyły mu do grobu”.

Taki opis pogrzebu Conrada po daje „Manchester Guardian” nadto wyraża zdziwienie, że pośród 50 z górą wieściów, jakie złożono na grób, znalazł się zaledwie jeden od pila z Liverpoolu.

Był to jedyny „hołd morza i okretów” dla swego poety, który je w dziełach swoich tak mi strzowsko opiewał.

Teatr w Chinach.

W państwie wchodzącego słońca zamiłowanie do sztuki teatralnej jest większe, niż w Europie.

W Paryżu bawi obecnie jeden z najznakomitszych teatralnych krytyków w Pekinie i sam znany chiński autor dramatyczny p. Tczu - Kia - Kien.

Tu to przed kilkunastu laty wydał po francusku „Historję teatru chińskiego”, jedyną, źródłową pracę w tym kierunku, ogłoszoną drukiem w Europie.

P. Tczu - Kia - Kien przez lat 14 nie był w Europie i

powojenny Paryż, a zwłaszcza jego teatr, niezbyt wielkim entuzjazmem przejął duszę chińczyka.

Delikatny człowiek wschodu, znający się na najwyszukaniej grzeczności, „pełen jest do tej chwili podziwu dla kultury europejskiej, a przede wszystkim francuskiej”, ale zauważa, iż zbyt jednostronna jest sztuka francuska.

Autorzy mają niewątpliwie wiele do powiedzenia, ale starają się zadowolić tylko gust publiczności.

Dobrze zresztą robią, gdyż teatr istnieje dla tych ludzi, którzy płacą pieniądze. Tak samo jest w Chinach.

Tylko, że chińczyk jest bardziej wymagającym.

Przez ciąg jednego wieczoru pragnie mieć różnorodne wzruszenia — a więc wysłuchuje jednej tragedji, jednej sztuki moralizatorskiej - narodowej, potem komedji, a wreszcie chce posłuchać wesolej muzyki i wszelkiego rodzaju błazeństw.

Błazen jest więc nieodzowną postacią chińskiej sceny. Do tych gustów publiczności dostosować się musieli chińscy autorzy — piszą więc krótkie sztuki, zajmujące co najwyżej pół godziny czasu.

P. Tczu - Kia - Kien, porównyując stosunki paryskie z chińskimi, zwraca uwagę, iż

zamiłowanie chińczyków do teatru jest bardzo wielkie.

Nie rozporządzają wprawdzie takimi gmachami, jak europejczycy,

ich teatry są miniaturowe, mieszczą co najwyżej 200 osób, ale zato teatryków takich jest kilkadziesiąt w Pekinie i wszystkie przepełnione są publicznością.

Chińczycy kochają swych aktorów, do aktorek jednak nie mogą się jeszcze przyzwyczaić, gdyż przez 200 z górą lat zabronione było kobietom występować na scenie.

A zakaz ten spowodowała pewna chińska diwa teatralna, która rozkochała w sobie do tego stopnia samego cesarza, iż wziął do swego haremu.

Skandal ten odczuły bolesnie chińskie arystokratki i wymogi po śmierci cesarza na jego następce, iż zabronił ukazywać się kobietom na scenie. Jakkolwiek w 190 roku dozwolono znowu występować kobietom w teatrze, to jednak

dotąd jeszcze pokazują się mężczyźni w rolach kobiecych.

Ugrzeszczony chińczyk, nie zapomni dodać, iż w Pekinie i innych miastach „państwa niebieskiego”,

istnieją t. zw. teatry cywilizacyjne, w których grywają wyłącznie sztuki europejskie w chińskich przekładach...

Teatry te jednak nie mają powodzenia, bo

publiczność chińska lubuje się wyłącznie w rodzimej twórczości.

Podobnie zresztą, jak francuzi, którzy na swe sceny dopuszczali w wyjątkowych tylko razach utwory pisarzy obcych i podczas takich przedstawień z obowiązku ziewali...

**SKŁAD
FUTER**

KURSA maturalna i uzupełniająca „Nauka” w Krakowie

ul. Zielona 4

przygotowują do matury gimnazjalnej, średniej, wyższej, do egzaminów z poszczególnych klas. Nauka indywidualna systemem korekcyjnym.

zakresie 6-klas. Oferty suł „W. W.” do adu „Głosu”

poleca

Utra damskie, meskie i galanteryjne

A. FISZLEWICZ

Łódź, ul. Dzielna № 12, front I piętro. 389-4

NA RATY. NA RATY.

Czytajcie „Głos Polski”.

Max et Alex Fischer.

TARYFA.

I.

Katarzyna, córka oberżysty, była dziewczyną ponętą. Pierś jej pełna i wydatna wzdymała ciasny stanik. To też Nominet czynił wszystko, co było w jego mocy, by zdobyć jej względy. Katarzyna podawała mu kufel piwa, a Nominet objął za to jej biodra, częściowo zamiast podziękowania, a częściowo jako wyraz uczuć i zamiarów.

— Puść mnie Nominet — mówiła Katarzyna — puść. Nie mówię, że cię nie lubię, ale boję się twojej żony. Coby ona powiedziała, gdyby nas zobaczyła?

Nominet wrócił do domu. Był niezadowolony. Usiadł i czekał na sąsiada swego, który każdego trzydziestego każdego miesiąca zabierał czynsz za dzierżawione przez Nomineta grunty.

Nominet zawiązał pieniądze w papier i czekał. Cekał i myślał, że kobiety lubią podarunki i że możeby on, Nominet?...

Żalował bardzo, że całe te ułożone pieniądze musiał oddać sąsiadowi. Gdyby je posiadała Katarzyna należałaby może do niego?

Rozmyślał tak, gdy uwagę jego

zwrócił jakiś szelust. To na strychu ktoś się widocznie poruszał.

Nominet wspiął się po wąskiej drabinie i nagle stanął zdumiony. Żona nie była sama! Aumoitte siedział, który przybył po pieniądze znajdował się w jej towarzystwie i czynił to z dosyć wyraźnym zarysowaną czułością.

Gdyby Aumoitte był gentlemanem, byłby się podniósł i byłby rzekł uroczyście: — Jestem do pańskiej dyspozycji!

Ala on odwrócił się i zauważył:

— To ty Nominet. Przyszedłem po swoje pieniądze. Cekałem na ciebie.

— Cekałeś, czekałeś!! Mogłeś nie przychodzić tak wcześnie. Masz tu swoje dwadzieścia pięć franków!

Poczem Nominet zbiegł z drabiny i wyleciał w pole.

Tu złoślił się dosyć długo i opowiadał wszystkim drzewom, że żona go zdradza.

— Nędznica! — krzyczał — gdybym miał te pieniądze, Katarzyna była by moja!

II.

Któregoś dnia następnego tygodnia, Aumoitte zauważył, że Nominet wraz z żoną zgarnia nawóz na taczki.

Pod pozorem, że pragnąłby do pomocy w pracy Aumoitte zbli-

żył się do małżonków. Liczył co prawda na to, że Nominet będzie pilnował żony, ale pomimo to wszedł.

Gdy nawóz został naładowany, Nominet zapalił fajkę i spokojnie wyszedł w pole. Nie było go co około dwóch godzin.

— Czyżby miał nic nie zauważyć? — pytał Aumoitte.

— Może być — odrzekła Joanna.

Uspokojony Aumoitte wrócił znów dnia 8, potem 11, potem 14 i nareszcie 20 dnia tego miesiąca. Liczył, że ewentualne podejrzenia Nomineta powinny już być rozwiane raz na zawsze.

Nominet wychodził za każdym razem w pole i pozostawiał żonę z sąsiadem.

Ala ten nie był rywalowi bynajmniej wdzięcznym. Myślał, że Nominet jest bydlęciem, z którym nie warto nawet gadać.

Trzydziestego Aumoitte przyszedł po pieniądze.

— Chcesz pieniędzy? — rzekł Nominet — oto one.

Aumoitte przeliczył i rzekł poważnie:

— Słuchaj no Nominet, pomyliłeś się! Tu przecież jest tylko dziesięć franków!

— Naturalnie, że dziesięć — odrzekł Nominet — doskonale liczysz. Zostawiłem cię w tym mie-

siącu pięć razy z moją żoną, to czyni piętnaście franków, po trzy franki za każdy raz. Pozostaje dziesięć franków, o cóż ci więc chodzi?

Aumoitte zdębiał. Nigdy nie mówił z sąsiadem o żadnej zapłacie!

— Mam nadzieję — mówił tymczasem Nominet — że jesteś zadowolony. Zabierasz mi żonę, muszę ją kimś zastąpić. To też tego miesiąca byłam pięć razy u Katarzyny, córki oberżysty. Pieniądze, które ci zabieram, nie są bynajmniej ukradzione. Potrzebne mi są dla Katarzyny.

III.

Aumoitte byłby może zgodził się na ów sposób, ale trzy franki wydały mu się zbyt wielką sumą.

Postanowił, że nie wróci już do Joanny. To była zbyt droga rozrywka. Ale niestety miłość zwyciężyła. Przyszedł i przyszedł jeszcze raz...

Gdy wracał do domu myślał ze smutkiem: — Znów o trzy franki mniej.

Ala Joanna?

Opuścić ją?

To było niemożliwe.

To też martwił się, medytował i myślał co by uczynić, by uniknąć wydatków. Nie był skąpym, ale piętnaście franków?

A miłość ciągle wzrastała i mogło się wydarzyć, że w końcu mie-

siąca Nominet będzie mógł jeszcze od niego żądać jakiejś sumy...

Znów się smucił i znów rozmyślał. Prosił Joannę do siebie i pójść z nią gdzieś w pole?

Sąsiedzi napewno zobaczą Zresztą Nominet nie ustąpi i zażąda tych trzech franków.

Ku końcowi miesiąca kłopoty Aumoitte'a jakoś się zmniejszyły. Czoło jego wypogodziło się, a trzydziestego Aumoitte w najlepszym humorze przybył na fermę.

— Masz tu franka — rzekł Nominet — to jest wszystko, co ci się w tym miesiącu należy.

Aumoitte schował pieniądze do portmonetki i rzekł:

— Na ten raz nie mówię nic, ale na przyszłość musisz być oszczędniejszy.

— Jak mam oszczędzać, przecież wiesz, że biorę za każdym razem te trzy franki nie dla siebie ale dla Katarzyny.

— Wiem bardzo dobrze, co chcesz powiedzieć, ale zapewniam cię, że to jest zbyt rozrzućnie. Ja staram się już od dziesięciu dni o względy Katarzyny. I wczoraj nareszcie dostąpiłem łaski. Nie jestem przecież ładniejszy od ciebie, ale dałem jej tylko dwa franki i mówię ci, że wydała mi się bardzo zadowolona.

(Tłomaczyła Et.).